

Het begint bij de intake

De start van een samenwerking tussen de school en de ouder(s)

Eindrapportage over het praktijkonderzoek in het kader van de leerroute Master

SEN Gedragsspecialist

Module GS10 Leer- en onderzoekslijn: Meesterstuk en afstuderen

Sita Dijkstra

Lesplaats: Amsterdam

Studentnummer: 2152823

Begeleid door: Mevr. W. van Adrichem

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg, Tilburg

2010-2011

Inhoudsopgave

SAMENVATTING.....	3
VOORWOORD	4
HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN IDEE	5
1.1. <i>Huidige situatie waaruit het onderwerp is ontstaan.....</i>	5
1.2. <i>Verlegenhedsituatie.....</i>	6
1.3. <i>Onderzoeksvraag met deelvragen</i>	8
HOOFDSTUK 2: VERKENNING VAN DE THEORIE EN DE PRAKTIJK.....	9
2.1. <i>Theoretische verkenning.....</i>	9
2.2. <i>De wet en regelgeving met betrekking tot de intake procedure in Nederland</i>	15
2.3. <i>De visie van de school voor zmlk in de Zaanstreek.....</i>	19
HOOFDSTUK 3: PLAN VAN AANPAK	21
3.1. <i>Analyse.....</i>	21
3.2. <i>Doelen</i>	22
3.3. <i>De onderzoeksgroep.....</i>	23
3.4. <i>De onderzoeksmethodes</i>	24
3.5. <i>Triangulatie</i>	24
3.6. <i>Schematische weergave van het onderzoek</i>	25
3.7. <i>Ethische verantwoording.....</i>	26
HOOFDSTUK 4: UITVOERING EN RESULTATEN.....	27
4.1. <i>De uitvoering.....</i>	27
4.2. <i>Resultaat.....</i>	33
HOOFDSTUK 5: CONCLUSIES, REFLECTIE EN DISCUSSIE.....	39
5.1. <i>Conclusies/ resultaten uit het praktijkonderzoek.....</i>	39
5.2. <i>Mijn eigen professionele identiteitsontwikkeling</i>	39
5.3. <i>Aanbevelingen met betrekking tot mijn praktijk.....</i>	42
5.4. <i>Kritische kanttekeningen en discussies</i>	43
BIBLIOGRAFIE.....	45
BIJLAGE 1.....	46
BIJLAGE 2.....	48
BIJLAGE 3.....	51
BIJLAGE 4.....	53
BIJLAGE 5.....	58

Samenvatting

Als onderdeel van de opleiding 'gedragsspecialist' en het inspirerende studiebezoek aan twee basisscholen in Londen, in combinatie met de situatie op mijn school, wilde ik een onderzoek doen over een manier waarop een start kan worden gemaakt met het verhogen van de mate van ouderbetrokkenheid. De intake is het eerste verdiepende contact moment met ouders. In dit onderzoek beschrijf ik hoe als gevolg van een literatuur- en een praktijkonderzoek een format voor het intakegesprek tot stand gekomen is. Het uitgangspunt was de onderwijsbehoeften van het kind optimaal te kunnen vaststellen in *echte* samenwerking met de ouders. Door semigestructureerde interviews te houden met de onderzoeksgroep en de feedback steeds te verwerken kwam ik tot een breed gedragen format. De wederzijdse verwachtingen worden uitgesproken, vastgelegd en ondertekend in een contract.

Ik heb me verdiept in Handelings Gericht Werken en Positive Behaviour Support in relatie tot de samenwerking met ouders. Ik wilde ook onderzoeken wat van onze school verwacht wordt ten aanzien van ouderbetrokkenheid, als Passend Onderwijs zijn intrede doet in, zoals het er nu voorstaat, augustus 2012. Het was daarbij ook belangrijk wat de visie van de oudervereniging Balans is op dit onderwerp. Zo ontstond er een beeld over wat wenselijk is op onze school ten aanzien van ouderbetrokkenheid en wat dan aan de orde zou moeten komen in het intakegesprek met de ouders.

Op de school waar ik werk is geen specifiek beleid op ouderbetrokkenheid beschreven. De visie van de school biedt geen belemmering om de gewenste samenwerking met ouders in te voeren. Ik ontwierp een intake format. Het ontwerp is goedgekeurd. Het is in gebruik genomen bij de aanmelding van een nieuwe leerling.

Voorwoord

‘Het begint bij de intake’. Dat is een belangrijk moment. Het moment wat bepalend is voor de verdere samenwerking tussen de school en ouders. Passend Onderwijs vraagt van het onderwijs dat zij zich opstellen als partners van ouders in onderwijs en opvoeding. Dit betekent dat we intensief met elkaar moeten gaan samenwerken waar het gaat om kinderen met speciale hulpvragen.

Ik hoop dat dit onderzoek een aanzet zal geven tot een verdere ontwikkeling van beleid op onze school op ouderbetrokkenheid. Ik ben er van overtuigd dat we ouders nodig hebben om de kinderen recht te doen. Het is niet altijd even eenvoudig om de kinderen in het zml- onderwijs te begrijpen. Zij kunnen vaak niet zeggen wat ze denken en voelen en uiten zich in gedrag. Wij zullen ons in moeten spannen om met elkaar achter het gedrag van het kind te kijken. Daarom is het nodig dat ouders welkom zijn op school en dat we, waar het gaat om hun kind, samenwerken als partners.

Dit onderzoek is gedaan en geschreven in het kader van de opleiding Master Special Educational Needs, leerroute gedragsspecialist aan de Fontys Hogeschool. Vele uren (denk) werk, hebben tot dit resultaat geleid. Maar niet alleen dat. Ook de bijeenkomsten op de maandagavond, mijn critical friends, mijn schoondochter Nelleke en de kritische opmerkingen van mijn geduldige echtgenoot (voor wie ik nog nooit zo saai ben geweest als in de afgelopen maanden), diverse ouders en collega's en Willy, mijn begeleidster van Fontys OSO en 'last' maar zeker niet 'least' Judith, mijn echt onmisbare collega en maatje in mijn werk en opleiding, zijn allemaal van grote waarde geweest bij het tot stand komen van dit onderzoek. Bij deze, heel erg bedankt!

Hoofdstuk 1: Algemeen idee

1.1. Huidige situatie waaruit het onderwerp is ontstaan

“ Hoor ik vanmorgen dat er nog twee nieuwe kinderen op school komen in augustus! Dit heb ik niet door gekregen! Nog een week en dan is het grote vakantie. Er moet nog hèèèèl veel gebeuren voor die tijd! Is er al informatie binnen en moet ik nu nog handelingsadviezen voor de leerkrachten gaan maken en de ouders misschien nog uitnodigen....Dat gaat nooit meer lukken!”

Ik ben intern begeleider voor de kinderen met autisme op een school voor zeer moeilijk lerende kinderen in de Zaanstreek. Kinderen met een verstandelijke beperking, syndromen en/of ontwikkelingsstoornissen zoals adhd en autisme, behoren tot onze doelgroep. Ongeveer 230 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 20 jaar, komen naar onze school (afd. po en vo). Ze zijn verdeeld over 19 groepen en twee locaties. Er werken ongeveer 60 mensen. De school waar ik werk is een streekschool. Dit betekent dat de kinderen meestal naar school worden gebracht en van school worden gehaald met een busje. Er zijn een aantal momenten in het jaar waarop de ouder(s)/ verzorger(s) naar school komen. Twee keer per jaar voor een 10 minuten gesprek met de leerkracht van het kind , één keer voor een kijkavond als afsluiting van een project, één keer bij een activiteit ter afsluiting van het schooljaar en nog één keer voor een algemene ouderavond. De mogelijkheid bestaat uiteraard om een afspraak met de leerkracht, intern begeleider of de (adjunct) directeur te maken. Dit gebeurt dan ook meestal naar aanleiding van een (gedrags-) probleem. De kinderen worden soms aangemeld op 4 jarige leeftijd maar vaak ook op elke andere leeftijd tot 18 jaar. Ouders nemen contact op met de directeur en daar start de intakeprocedure. Regelmatig verloopt de intake nog niet zoals het zou moeten; het komt voor dat de interne begeleider binnen een week nog handelingsadviezen moet schrijven voor de leerkracht van een kind, dat nog helemaal niet bekend is op school. Momenteel heeft het opstellen van een intakeprocedure de aandacht. Over de inhoud van het intakegesprek moet worden nagedacht en gesproken met elkaar.

1.2. Verlegenheidsituatie

Zoals boven beschreven is er over het algemeen weinig contact met ouders. Zelfs op de bovengenoemde contactmomenten zijn niet alle ouders aanwezig. Het komt voor dat er op een ouderavond maar drie van de dertien ouders verschijnen. De aanleiding voor contact met ouders is vaak 'moeilijk gedrag' of een zorgelijke situatie van een kind. Vanuit de school worden buiten genoemde contact momenten weinig activiteiten georganiseerd die de ouders met elkaar en met de school verbinden. Ouderbetrokkenheid is nog geen speerpunt en dat zie je terug op de school waar ik werk. Het doel en de te bespreken onderwerpen van het intakegesprek zijn niet (specifiek) beschreven. Hoe richten we ons intakegesprek in? Gaan we verwachtingen naar elkaar uitspreken? Gaan zowel school als ouders een document ondertekenen? Wat willen wij van ouders weten? Dit zijn onderwerpen waar we nog geen richtlijnen voor hebben. Er is geen lijst, geen formulier, geen checklist waarmee we op een systematische wijze onderwerpen die we belangrijk vinden, aan bod laten komen. We hebben geen concreet beleid ontwikkeld over de rol van ouders in de school.

De school geeft met een zorgvuldige intakeprocedure aan dat zij de ouders waardevol achten bij het creëren van een goede aansluiting van het onderwijs aan hun kind; dat de ouders de belangrijkste onderwijzers van hun kind zijn; en dat we elkaar nodig hebben. Met dit onderzoek wil ik een aanzet geven tot een breed gedragen vorm van ouderbetrokkenheid. De intake (procedure) heeft de aandacht en iedereen is het er over eens dat deze voor verbetering vatbaar is. Ook de inspectie, die onlangs onze school bezocht en overigens een positieve beoordeling uitsprak, is van mening dat de intakeprocedure beter geregeld zou moeten worden. Ik heb de inspecteur tijdens het inspectiebezoek aangegeven, dat de intake het onderwerp van mijn onderzoek is voor de opleiding Master Special Educational Needs, leerroute gedragsspecialist en dat mijn doel is een format intakegesprek te ontwerpen waarbij ouderbetrokkenheid uitgangspunt is. Dit onderzoek sluit goed aan bij de opdracht die de school van de onderwijsinspectie heeft mee gekregen.

In mijn werk als intern begeleider ervaar ik dat samenwerking met ouders onmisbaar is als het gaat om de begeleiding van een kind. Bij onderwijs geven aan kinderen met autisme en een verstandelijke beperking, is samenwerking en

afstemming met ouders een voorwaarde om te komen tot een goede begeleiding en bovendien een peiler van de *TEACCH* aanpak¹. We ondervinden dat informatie van de ouders over hun kind vaak onmisbaar is bij het oplossen en vooral bij het voorkomen van gedragsproblemen. Afstemming van de aanpak, het werken aan oplossingen voor problemen en elkaar informeren over het functioneren van het kind, zijn essentieel om te komen tot een optimale ontwikkeling en welbevinden van het kind. We zien dat deze ouders vaak intensiever betrokken zijn bij de ontwikkelingen van het kind maar ook bij andere schoolse activiteiten zoals een ouderraad of medezeggenschapsraad en dergelijke.

In de studiereis naar Londen waar ik, in het kader van de opleiding Master Special Educational Needs, leerroute gedragsspecialist, Merton Abbey Primary School en High View Primary School bezocht, werd ik me bewust van het feit dat we de rol van ouders moeten vaststellen en inbedden in de organisatie. Ik was onder de indruk van de manier waarop de ouders betrokken zijn bij de school, actief zijn en van de vanzelfsprekendheid waarmee dat gebeurt.

Weer terug in Nederland was ik er vrij snel uit dat mijn onderzoek zou gaan over daar waar het begint; de intake. De intake is de start van een samenwerking en een eerste kennismaking voor de ouders met de school en andersom.

De intake heeft op dit moment de aandacht en dat het de aandacht verdient, daar is iedereen het wel over eens.

¹TEACCH staat voor Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children; een integrale benadering voor mensen met een autisme spectrum stoornis

1.3. Onderzoeksvraag met deelvragen

Mijn onderzoeksvraag luidt:

“Hoe is de intake van een nieuwe leerling bij ons op school, zo in te richten dat ouders vanaf de start optimaal betrokken zijn bij de ontwikkeling van het gedrag van het kind in de combinatie: thuis, school en de vrije tijd?”

- Ik wil me uitsluitend richten op de intake procedure.
- Het is mijn aanname dat ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op de ontwikkeling van het kind.

Ik stel hierbij de volgende deelvragen:

Ten aanzien van de theorie:

1. Wat is de rol van de ouders bij Handelingsgericht werken en bij Positive Behaviour Support? (Alinea: 2.1.1 en 2.1.2.)
2. Naar aanleiding van de studiereis naar Londen: “Hoe is de intake georganiseerd op de bezochte school, High View Primary School in Londen en hoe is de intake georganiseerd op de school waar ik werk?” (Alinea: 2.1.3. en 2.1.4.)
3. “Wat staat in de wet en regelgeving over de intake procedure in Nederland? Welke rechten en plichten hebben de school en de ouders en wat zegt Passend Onderwijs ons over dit onderwerp?” (Alinea: 2.2.)

Ten aanzien van de praktijk:

4. “Waar staan wij voor als school (visie) en hoe verhoudt zich dat naar de intake?” (Alinea: 2.3.)
5. “Wat versta ik onder een goede intake, passend bij de school waar ik werk?” (Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4)
6. “Hoe ga ik draagvlak creëren voor dit onderwerp bij mijn collega’s?” (Hoofdstuk 3)
7. “Hoe ga ik de mening van de ouders hierbij betrekken?” (Hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 2: Verkenning van de theorie en de praktijk.

2.1. Theoretische verkenning

In deelvraag 1 verken ik wat de theorie over Handelings Gericht Werken (HGW) zegt over ouderbetrokkenheid en intakeprocedures. HGW omdat deze manier van werken uitgaat van een intensieve samenwerking met ouders bij het oplossen en voorkomen van (gedrags) problemen. Bij de aanmelding van een nieuwe leerling wordt, op de school waar ik werk, door de orthopedagoog een Handelingsgerichte Diagnostiek (HGD) opgesteld, gericht op relevante risico- en protectieve factoren van het kind. Hulpvragen worden, gedurende het verblijf op onze school, niet op de HGW wijze benaderd. HGW is gebaseerd op de uitgangspunten van het HGD en is bedoeld om optimaal af te kunnen stemmen op het kind, samen met de ouders.

In deelvraag 1 verken ik wat Positive Behaviour Support (PBS) zegt over ouderbetrokkenheid. PBS is een aanpak om met elkaar, collega's en ouder(s), het gedrag van het kind positief te beïnvloeden waarbij het accent ligt op gewenst gedrag. Op de Merton Abbey Primary School en op High View Primary School in Londen, is het PBS volledig geïmplementeerd. De ouders zijn partners in opvoeding en nauw betrokken bij hun kind op school.

In deelvraag 2 onderzoek ik hoe de intake op de High View Primary School en op de school waar ik werk, is geregeld.

In deelvraag 3 verken ik wat de wettelijke rechten en plichten zijn van ouders en school. Hoe verhoudt de 'wet op Passend Onderwijs' zich op de rol van ouders en wat vinden de ouders daarvan?

In deelvraag 4 onderzoek ik wat de visie van onze school ons zegt over de intakeprocedure en de rol van de ouders hierin.

In deelvraag 5 ben ik in staat om te beantwoorden wat ik onder een goede intake versta. Wat wordt van de school verwacht vanuit de overheid (Passend Onderwijs), wat is wenselijk vanuit de literatuur en wat past bij de visie van de school.

2.1.1. Handelingsgericht werken

Handelingsgericht werken (HGW) is een systematische manier van werken in de school gebaseerd op de uitgangspunten van Handelings Gerichte Diagnostiek (HGD), een analyse van onderwijs- / leerproblemen met als doel om een effectieve aanpak te formuleren. HGW richt zich op relevante factoren van het kind, de leerkracht, groep, school en ouders. ‘Wat gaat goed en wat is nog moeilijk’, is het uitgangspunt. Het proces begint met een hulpvraag van kind, ouders of school en eindigt met een bruikbaar en verantwoord antwoord. Het model omvat vijf fasen: intake, strategie, onderzoek, indicering en advisering. HGW is een systematische manier van werken gebaseerd op de uitgangspunten en fasen van HGD.

“Voor HGW gelden 6 uitgangspunten (N. Pameijer & T. van Beukering, 2008, p. 9):

1. *De onderwijsbehoeften van de leerling staan centraal*
2. *De werkwijze is systematisch en transparant.*
3. *De werkwijze is doelgericht.*
4. *Er wordt gewerkt vanuit een transactioneel referentiekader.*
5. *Leerkrachten, interne begeleiders, gedragsdeskundigen, ouders, kind en externe diagnostici werken constructief samen.*
6. *Positieve aspecten van leerling, leerkracht, interne begeleider en ouders zijn van groot belang”.*

Vanuit de gegevens uit observaties, gesprekken, toetsen en analyses worden doelen gesteld. Dan worden de onderwijsbehoeften geformuleerd. De onderwijsbehoeften staan centraal. Belangrijk is het om te weten wat een kind nodig heeft en wat dit betekent voor de aanpak. Men gaat na wat de wensen en verwachtingen van de ouders en de leerkracht zijn; wat wenselijk en haalbaar is. We vertrekken vanuit de vraag wat dit kind nodig heeft om een bepaald doel te behalen, zowel pedagogisch als didactisch. (N. Pameijer & T. van Beukering & S. de Lange, 2009)

Transactioneel kader

Kinderen ontwikkelen zich altijd in een context; de onderwijsleersituatie op school, de opvoedingssituatie thuis en in hun vrije tijd. De ontwikkeling van een kind vindt altijd plaats in interactie met de omgeving. Kind en omgeving beïnvloeden elkaar. Vanuit een transactioneel kader vragen we ons af waarom dit kind uit dit gezin, in

deze school, met deze leerkracht en deze medeleerlingen, dit gedrag heeft en hoe we hier dan mee omgaan.

Als een leerkracht of een ouder een probleem met een kind ervaart, dan zijn de aanpak en de behoeftes van het kind niet goed op elkaar afgestemd. HGW richt zich op de afstemming tussen het kind en de omgeving, tussen interacties leerkracht- leerling en tussen interacties leerling- leerling. Wanneer zich problemen op school voordoen, wordt toch intensief met ouders samengewerkt. Zij worden als de ervaringsdeskundigen gezien.

HGW is op zoek gaan naar de positieve kanten. Waar ligt de kracht van het kind, de leerkracht, de ouder en van het gezin. Aandacht voor de positieve aspecten draagt bij aan een andere kijk op kind, ouders, groep, leerkracht enzovoort. Het geeft weer perspectief, men krijgt zicht op en wordt zich bewust van wat goed gaat. Dit kan dan weer gebruikt worden in een handelingsplan. HGW betekent voor de opvoedingssituatie dat:

- ouders betrokken zijn;
- dat ouders goed onderwijs aan hun kind belangrijk vinden;
- dat de verwachtingen die ouders van het kind hebben, reëel zijn;
- dat ouders de inzet van de school voor hun kind belangrijk vinden.

Samenwerken met ouders is dus belangrijk. Tevens is het belangrijk dat verwachtingen over en weer, van ouders en van leerkracht, helder zijn.

HGW begint bij de aanmelding. Voor dit gesprek worden uiteraard beide ouders uitgenodigd. De ouders mogen een vertrouwenspersoon meenemen zoals een opa, oma, broer, zus of een vriendin.

Doel van het gesprek is:

- inwinnen van informatie over het kind in zijn/ haar thuis omgeving;
- het bespreken van de wederzijdse verwachtingen (twee richting verkeer).

Denk bij informatie van ouders aan:

- wat positieve eigenschappen van het kind zijn;
- waar het kind belangstelling voor heeft;
- waar het kind goed in is;
- wat moeilijk is in de opvoeding van het kind;
- waar maken de ouders zich zorgen over;

- welke tips hebben de ouders voor de aanpak van hun kind op school; wat werkt goed!

In deze fase wordt informatie verzameld om zo inzicht te krijgen in de onderwijsbehoeften van het kind. Dan kunnen we ons handelen, begeleiden en ons onderwijsaanbod gaan afstemmen op het kind. Een goede afstemming betekent meestal een constructieve samenwerking. De aanmelding wordt uitgediept. De hulpvragen, wensen en verwachtingen worden besproken waarbij er één vraag centraal staat namelijk: “waar willen we met dit kind naar toe?”

(N. Pameijer & T. van Beukering, 2008)

De volgende uitspraak is kenmerkend voor HGW, *Diekstra (2003) uit Pameijer, van Beukering en de Lange (2009, p.17)*:

“Om gelijke kansen te krijgen, om zich naar hun mogelijkheden en talenten te ontplooien, hebben kinderen recht op ongelijke behandeling in opvoeding en onderwijs”.

2.1.2. School Wide Positive Behaviour Support (SWPBS) of goed gedrag kun je leren

SWPBS is een van oorsprong Amerikaanse, schoolbrede aanpak van gedrag.

De Onderwijsraad (2010, p 52):

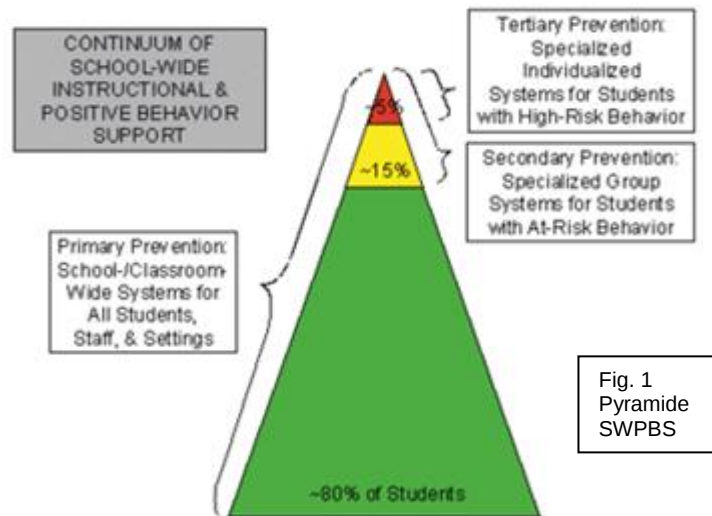
“Positive Behaviour Support is een programma voor scholen in het primair - en voortgezet onderwijs. Het programma richt zich op drie niveaus: de school, de klas en de individuele leerling. Het doel van het programma is leerkrachten handvatten te geven om samen met collega's en ouders ongewenst gedrag zo vroeg mogelijk op te sporen en om te buigen naar positief gewenst gedrag. Er wordt veel en expliciet aandacht besteed aan gewenst gedrag, waardoor dit toeneemt en ongewenst gedrag afneemt. Belangrijke ingrediënten van het programma zijn:

- *zorgen voor een eenduidige lijn in de gedragsregels binnen de school*
- *het creëren van een positieve schoolcultuur en*
- *het geven van aparte lessen in goed gedrag*

Goed gedrag in de klas, het belang van klassenmanagement en het werken met motivatiesystemen komen aan bod”.

PBS is gericht op het helder en concreet maken van verwachtingen. Als je weet wat van je wordt verwacht dan kun je er ook aan voldoen.

Er wordt een veilige, voorspelbare sociale omgeving gecreëerd met gezamenlijke waarden. In een dergelijke omgeving zullen de leerprestaties van een kind verbeteren. Deze omgeving zal preventief werken ten aanzien van gedragsproblemen. Het hele schoolteam maakt haar verwachtingen ten aanzien van gedrag in en om de school duidelijk

en concreet door middel van op niveau gevisualiseerde gedragsregels. De kinderen krijgen 'les' in deze regels. De aandacht ligt op positief- en gewenst gedrag. Dit gedrag wordt systematisch beloond. Ongewenst gedrag wordt systematisch, door iedereen op dezelfde manier, gecorrigeerd. De meeste kinderen (80%) zullen zich in deze omgeving goed kunnen ontwikkelen. Een kleine groep leerlingen (15%) heeft meer nodig. Er zullen aanvullende interventies, zoals sociale vaardigheids training, faalangst reductietraining en dergelijke nodig zijn. De lijntjes met de zorg zijn kort. De ouders worden nauw betrokken bij het aanleren van het gewenste gedrag. Zij worden als 'partners in opvoeding' gezien. Er is een hele kleine groep leerlingen (5%) die intensieve begeleiding nodig heeft en waarbij de ouders een centrale rol in de begeleiding spelen. Dit zijn vaak kinderen met ontwikkelingsstoornissen, ontwikkelingsachterstanden, psychiatrische stoornissen et cetera.

De samenwerking met ouders wordt zo effectief mogelijk door:

- ouders op de hoogte te stellen van de geldende regels op school;
- ouders als 'partners in onderwijs en opvoeding' te zien;
- te luisteren naar ouders;
- humor te gebruiken;
- *mee* te leven met ouders en *in* te leven in ouders.

(A. Golly & J. Sprague, 2009)

2.1.3. De intake op de High View primary school in Londen

High View Primary School is een reguliere openbare basisschool waar het SWPBS helemaal geïmplementeerd is in de school. Als de ouders een kind aanmelden, worden ze automatisch lid van de Friends of High View, een oudervereniging, met als doel de ouders aan te moedigen om een grote inbreng te hebben in het school leven. Ouders en school sluiten een contract af: een 'home- school agreement'. Hierin worden verwachtingen concreet gemaakt. Het 'home- school agreement' gaat uit van de normen en waarden (visie en uitgangspunten) van de school; de verantwoordelijkheden die hieruit voortvloeien ten aanzien van de leerling, de verantwoordelijkheden van de ouders, van het kind en van de school. Een kind wordt nooit uitgesloten van school als een ouder weigert of om andere redenen niet in staat is het contract te tekenen.

Hieronder volgt een samenvatting van het 'home- school agreement'.

Voor het volledige 'home- school agreement' verwijs ik naar bijlage1.

Het volgende komt aan de orde:

- Het onderwijsinhoudelijke (onderwijsbehoeftes);
- Het karakter van de school (visie, missie en sfeer);
- De (wettelijke) plichten van de ouders (verwachtingen van school naar ouders);
- De (wettelijke) plichten/ verantwoordelijkheden van de school naar leerling en ouders;
- Het bevorderen van goed gedrag in (echte) samenwerking met ouders;
- Goed communiceren van school naar ouders over welbevinden van het kind.

De overeenkomst moet een 'levend' document zijn. Alle betrokkenen spelen een actieve rol hierin.

Brochure High View Primary School, internet site van de Engelse overheid, informatie verkregen tijdens het bezoek aan de school in oktober 2010

2.1.4. De intake op de school voor zmlk in de Zaanstreek

De intake verloopt als volgt:

- Gesprek ouders- directeur

In dit gesprek maakt de directeur aantekeningen naar eigen inzicht. Aan de orde komen personalia, diagnoses, voorschoolse trajecten en dergelijke. Soms gaat de interne begeleider op verzoek van de directeur kijken bij het kind, in de setting waarin het zich bevindt. Indien nodig wordt een indicatie voor de school aangevraagd.

- Gesprek ouders- orthopedagoog, de adjunct directeur en de interne begeleider

Er wordt gesproken over de mogelijkheden/ onderwijsbehoeften van het kind en de verwachtingen die ouders van de school hebben. Deze manier van intake is officieel dit schooljaar(2010-2011) gestart.

Soms heeft de interne begeleider, op verzoek van de ouders of op eigen initiatief nog een gesprek met de ouders.

- Gesprek ouders- schoolmaatschappelijke werkster

Doel van dit gesprek is om middels een gezinsanalyse een beeld te krijgen van het gezin en de eventuele hulpvragen. Het gesprek vindt plaats binnen 2 maanden na plaatsing.

- HGD en handelingsadviezen

De orthopedagoog formuleert een Handelings Gerichte Diagnostiek op grond waarvan de intern begeleiders een handelingsadvies op zeven ontwikkelingsgebieden schrijven voor de leerkracht. Deze zeven ontwikkelingsgebieden zijn de zeven domeinen uit het Ontwikkelingsvolg Model (OVM), het leerlingvolgsysteem.

2.2. De wet en regelgeving met betrekking tot de intake procedure in Nederland

Hier beschrijf ik:

- wat van de school wordt verwacht met de komst van Passend Onderwijs
- wat de visie van de oudervereniging Balans is op Passend Onderwijs
- welk advies de Onderwijsraad de Nederlandse regering heeft gegeven met betrekking tot ouderbetrokkenheid.

2.2.1. Passend Onderwijs

Waar komt 'Passend Onderwijs' vandaan?

Passend Onderwijs komt voort uit De Verklaring van Salamanca van de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) van de Verenigde Naties. Dit is het meest gezaghebbende document op onderwijsgebied dat ooit is vastgesteld. Voor Europa werd deze verklaring geratificeerd tijdens het verdrag van Parijs in 1994. Jo Ritzen, minister van onderwijs, tekende de verklaring namens Nederland.

In deze verklaring staan de rechten van het kind met betrekking tot onderwijs. In het (zeer) kort komt het op het volgende neer:

“Hier is de afspraak gemaakt dat naar school gaan een recht is en dat Passend Onderwijs beschikbaar moet komen voor ieder kind in Nederland, ongeacht de aard en de ernst van de beperkingen”.((J. van Hoof & J. van Dijen, 2009)binnenkant kaft.)

De verklaring voeg ik toe, bijlage 2.

Wat is Passend Onderwijs?

Staatssecretaris Dijkstra van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OC&W) geeft in een notitie de volgende omschrijving: *“Passend Onderwijs is het systeem waarbinnen alle leerlingen een passend onderwijszorgaanbod geboden krijgen. Passend Onderwijs betekent dat voor alle leerlingen een passend onderwijszorgaanbod wordt ontwikkeld. Hiertoe krijgen de bevoegde gezagsorganen van scholen een resultaatsverplichting om voor alle zorgleerlingen die worden aangemeld of staan ingeschreven een Passend Onderwijszorgaanbod te bieden”.* (R. Herp & M. Rekers & L. Meegen, 2008, p. 7)

Alle leerlingen hebben recht op goed onderwijs dat aansluit bij hun talenten en beperkingen. Ook wil men de ouderbetrokkenheid rond de invulling van onderwijs- en zorgarrangementen, vergroten. Een sterke positie van ouders draagt bij aan het verhogen van ouderbetrokkenheid. Het is de bedoeling dat de wet op Passend

Onderwijs ingaat per augustus 2012. (N. Pameijer & T. van Beukering & S. de Lange, 2009)

2.2.2. De visie van oudervereniging Balans² op Passend Onderwijs

Bij de uitreiking van de Balans Award 2009, heeft Balans samen met het publiek gediscussieerd over wat goede 'bouwstenen' zijn voor een protocol 'Samenwerking school en ouders'. Het bestuur van Balans heeft naar aanleiding hiervan een heel aantal punten geformuleerd. Hieronder volgt een samenvatting van de punten die betrekking hebben op de rol van ouders in het onderwijs. Voor een compleet overzicht verwijs ik naar bijlage 4.

De ouders geven aan het belangrijk te vinden dat goede samenwerking tussen individuele ouders en leerkrachten wordt geborgd. De ouders vinden het belangrijk dat geborgd wordt dat iedere zorgleerling dezelfde rechten met betrekking tot onderwijs heeft als andere leerlingen en iedere ouder van een zorgleerling de zelfde keuzevrijheid heeft als ouders van niet- zorgleerlingen. Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en de school voor de didactiek. Hier brengt Balans de volgende nuancering in aan namelijk *“dat ouders en leerkrachten elk hun eigen expertise hebben ten aanzien van de ontwikkeling en het gedrag van het kind, en dit delen met elkaar. Ouders en leerkrachten spreken wederzijdse verwachtingen uit over de samenwerking en maken daarover afspraken. Ouders en leerkrachten bespreken elkaars rechten en plichten”*. (Balansdigitaal 2010)

2.2.3. Advies van de Onderwijsraad met betrekking tot ouderbetrokkenheid

De Onderwijsraad is een onafhankelijk adviesorgaan van de Nederlandse regering op het terrein van het onderwijs. De Raad is door de tweede kamer gevraagd te adviseren over betrokkenheid van ouders.

² Landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag, waaronder ADHD, dyslexie en PDD-NOS.

De Onderwijsraad is van mening dat ouderbetrokkenheid belangrijk is in verband met:

- de taakverlichting op school
- de afstemming van opvoeding
- de ondersteuning van het leerproces
- de uiting van burgerschap

Ouders hebben rechten. Ouders hebben voor hun kinderen op grond van de leerplicht ook een leerrecht; een garantie op basiskwaliteit van het onderwijs.

Ouders hebben recht op:

- goede informatie over hun kind;
- inzage in het leerling-dossier;
- informatie over de schoolprestaties;
- ondersteuning en bijstand;
- het indienen van een klacht.

De Onderwijsraad is van mening dat de aandacht gericht moet zijn op facilitering van partnerschap ouders en school.

Ouders hebben ook plichten:

- Zij moeten zorgen voor een zo goed mogelijke startpositie van hun schoolgaande kinderen (de kinderen zijn verzorgd, uitgerust, gevoed)
- Zij moeten zorgen voor een stimulerende thuisomgeving
- Zij dienen hun kind bij te staan bij in het ontwikkelen van kennisvaardigheden en sociale vaardigheden.

Van ouders wordt 'een zeker' begrip en respect verwacht voor de taak en opdracht van de leerkracht. Geadviseerd wordt om een concrete vorm te vinden om een en ander vast te leggen, zoals schriftelijke afspraken. De raad stelt dat de school de inspanningsplicht heeft om ouders te bereiken en te werken aan goede contacten en dat van ouders verwacht wordt dat ze bereid zijn hulp te bieden aan school. De school zou zich ook moeten inspannen ouders met elkaar te verbinden. Ouderbetrokkenheid beïnvloedt de sociale cohesie in een buurt, stad of dorp positief. (Onderwijsraad, 2010)

2.3. De visie van de school voor zmlk in de Zaanstreek

In het vier jarenplan (2010-2014) van de school staat dat de centrale doelstelling van de school is dat *“de leerlingen zo goed mogelijk worden voorbereid op een zo zelfstandig mogelijke deelname aan de maatschappij”*.

Verder wordt gesteld dat kenmerkend voor het onderwijs zou moeten zijn dat *“de individuele (on) mogelijkheden van de leerlingen bekend zijn, dat goede en goed onderbouwde prognoses worden gemaakt van hun talenten en dat het onderwijsaanbod daarop aansluit. Het onderwijs moet ook aansluiten op de leerstijlen en het communicatieniveau van kinderen. Het onderwijs moet betekenisvol zijn. Het is de plicht van de school ervoor te zorgen dat de leerlingen met vertrouwen en een positief zelfbeeld de maatschappij betreden”*.(P. Detering, 2010 p.3)

In de schoolgids en andere documenten wordt geen specifieke visie op ouderbetrokkenheid weergegeven.

Doelstelling van het geboden onderwijs is dat het onderwijs doelmatig is, systematisch en opbrengstgericht.

Van de Commissie van Begeleiding wordt verwacht dat zij een leerling-profiel vaststelt met dominante gedragskenmerken en leerstijlen van leerlingen. Op basis van dat profiel wordt een ontwikkelingsperspectief gemaakt van de ontwikkelingskansen van de leerlingen. Dit profiel wordt verwerkt in het startdocument voor de leerkracht.

Van intake tot plaatsing

Ouders melden zich aan bij de directeur die hen uitnodigt voor een kennismakingsgesprek. De orthopedagoge is verantwoordelijk voor het completeren van dossiers en doet indien nodig psycho- diagnostisch onderzoek. Ze begeleidt de ouders bij het aanvragen van een indicatie en bij de voorbereidingen van de plaatsing van hun kind. Vervolgens nodigt de orthopedagoge de ouders uit voor een vervolgesprek waarbij de locatieadjunct en een interne begeleider aanwezig is. Doel van dit gesprek is informatie vergaren van het kind en de ouders informatie geven over de school. P. Detering (2010)

Ik heb me nu verdiept in de verschillende aspecten die te maken kunnen hebben met de intake; de rechten en plichten van zowel ouders als school, Passend Onderwijs en de rol van de ouders, het belang van ouderbetrokkenheid bij Handelingsgericht Werken en Positive Behaviour Support en de visie van de school.

Passend Onderwijs gaat uit van een intensieve samenwerking met ouders om de onderwijsbehoeften van een kind nauwkeurig te kunnen vaststellen. De Onderwijsraad adviseert om de positie van ouders te versterken. Oudervereniging Balans onderschrijft dit volledig en gaat hierin nog wat verder. Peiler van zowel HGW als PBS is een intensieve samenwerking met ouders. Binnen de huidige visie van de school is er geen stimulans om gericht aan een intensieve samenwerking en een intensieve intakeprocedure te gaan werken. Echter, de visie van de school is ook geen belemmering hiervoor. Wellicht wordt in de komende jaren ouderbetrokkenheid en partnerschap opgenomen in de visie.

Hoofdstuk 3: Plan van aanpak

3.1. Analyse

Ontwerpgericht praktijkonderzoek

Harinck noemt het onderzoek dat ik uitvoer een ontwerpgericht onderzoek. *“Dit onderzoek is een ‘ontwerpgericht praktijkonderzoek’, via onderzoek ontwerpen en uitproberen van allerlei methodes, trainingen, interventies, procedures et cetera. Het gaat om een praktische activiteit, namelijk ontwerpen. Het onderzoek kent 4 fasen namelijk probleemanalyse; ontwerp; beproeving; kennisconstructie.”* (Harinck, 2007, p. 63)

In Hoofdstuk 2 onderzocht ik het belang van ouderbetrokkenheid bij **Handelings Gericht Werken en Positive Behaviour Support**. De methodieken zijn beide gebaseerd op nauwe samenwerking met de ouders. De ouders worden gezien als de belangrijkste onderwijzers van hun kind. Kind, school en thuis zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. HGW en PBS zijn manieren van werken; om vanuit een *transactioneel referentiekader* te komen tot het formuleren van onderwijsbehoeftes en het bepalen van de strategie. (N. Pameijer & T. van Beukering, 2008)

Zowel HGW als PBS zijn oplossingsgericht ingesteld; wanneer gaat het (wel) goed, wat zijn de krachtbronnen!

High View primary school gebruikt het PBS ‘raamwerk’. Een uitgebreid intakegesprek is de start van de samenwerking tussen ouders en de school. Het uitspreken van (wederzijdse) verwachtingen is een belangrijk onderdeel van de intake. Ouderbetrokkenheid is vorm gegeven in een partnerschap.

In het kader van **Passend Onderwijs** zou de positie van ouders moeten worden versterkt. Ook de Onderwijsraad geeft in een advies aan de regering aan dat ouderbetrokkenheid belangrijk is in verband met de afstemming van opvoeding en de ondersteuning van het leerproces. De raad adviseert afspraken schriftelijk vast te leggen. De oudervereniging Balans onderschrijft het advies van de

Onderwijsraad en doet een aantal concrete uitspraken over hoe de samenwerking tussen school en ouders wordt gezien.

De visie van de school is vrij algemeen. Ouderbetrokkenheid wordt weinig genoemd. De mogelijkheden van de leerlingen staan centraal. Er wordt uitgegaan van de talenten van de leerlingen. HGW en PBS sluiten aan op deze visie. De taakverdeling met betrekking tot het intake proces is vastgesteld tevens wie betrokken zijn bij het intakegesprek.

Over dit specifieke gesprek gaat mijn onderzoek. De volgende vragen zijn hierbij van belang:

- Worden buiten de ouders nog anderen uitgenodigd?
- Welke onderwerpen komen aan de orde?
- Op welke manier wordt het gesprek gevoerd?
- Worden naar aanleiding van dit gesprek verwachtingen van zowel school als ouders vastgelegd en ondertekend?

3.2. Doelen

Hoofddoel

Er is een breed gedragen format³ ontworpen dat wordt gebruikt bij het voeren van een intakegesprek bij de komst van een nieuwe leerling om zo optimaal de onderwijsbehoeftes van de leerling te kunnen vaststellen.

Subdoel:

1. Het format wordt breed gedragen binnen de organisatie
2. Het format is een overzichtelijk formulier en gebruiksvriendelijk
3. Het format is een leidraad voor het gesprek

1. Het format wordt breed gedragen binnen de organisatie

Actie:

- Gesprek voeren met de directeur over de uitgangspunten voor een ontwerp format intakegesprek

³ Mijn uitgangspunt zal zijn dat het format werkt als het gedragen wordt binnen de organisatie en dat mijn persoonlijke mening daaraan ondergeschikt is. Ik vind het belangrijk dat het format daadwerkelijk gebruikt gaat worden.

- Presentatie van het onderzoek in ib- directieoverleg (3 intern begeleiders en 2 adjunct directeuren)
- Presentatie onderzoek aan het team in de begin fase
- Een PowerPoint presentatie aan het team met als thema het bezoek aan de scholen in Londen, aangevuld met korte uitleg over HGW en PBS
- Interviewen aan de hand van het format met de mensen uit de onderzoeksgroep, (Alinea ; 3.3)
- Voortgang bespreken in het Doelgroepen Overleg (DGO)⁴
- Voortgang bespreken in het zorg overleg (maatschappelijk werkster, orthopedagoge, intern begeleiders en adjunct directeuren)
- Presentatie onderzoek aan het team in de eindfase
- Presentatie ontwerp format intakegesprek aan Commissie van Begeleiding (adjunct directeuren, jeugdarts, maatschappelijk werkster, orthopedagoog)
- Presentatie ontwerp format intakegesprek aan de medezeggenschapsraad

Metten/ meningsvorming:

De feedback verwerken en komen tot een 'ontwerp format intakegesprek'.

2. Het format is een overzichtelijk formulier en gebruiksvriendelijk

Actie:

- aanpassen van het format intakegesprek naar aanleiding van de feedback uit de interviews
- evalueren met adjunct directeur, orthopedagoog en intern begeleider en aanpassen na toepassing in de praktijk.

3. Het format is een leidraad voor het gesprek

Actie:

- uitproberen en aanpassen na toepassing in de praktijk door middel van een evaluatieformulier.

3.3. De onderzoeksgroep

De groep waarbinnen ik onderzoek doe bestaat uit de directeur, de twee adjunct directeuren, de orthopedagoge, intern begeleider, ambulant begeleider, de maatschappelijke werkster, twee leerkrachten en drie ouders. Van de Commissie

⁴ overleg voor leerkrachten en klassenassistenten waarin gesproken wordt over onderwijs inhoudelijke onderwerpen

van Begeleiding heb ik de opdracht gekregen een invulling te geven aan het intakegesprek. Zo heb ik in de onderzoeksgroep een brede vertegenwoordiging vanuit het management, de ondersteunende diensten, het onderwijspersoneel en de ouders.

3.4. De onderzoeksmethodes

Semigestructureerde interviews

Ik kies voor semigestructureerde interviews (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsma, 2010). De onderwerpen uit het ontwerp format intakegesprek vormen de 'leidraad' van het interview. Het onderzoek en het ontwerp format mail ik van tevoren aan de onderzoeksgroep. De verkregen feedback naar aanleiding van de interviews, verwerk ik in het ontwerp. Het uiteindelijke ontwerp leg ik voor aan de Commissie van Begeleiding en Medezeggenschapsraad die het ontwerp moeten goedkeuren.

Ik heb gekozen voor een semigestructureerd interview omdat deze vorm de ruimte geeft voor de ideeën en inzichten van de gesprekspartner.

Ontwerpen van een format

Ik ontwerp een format met behulp van de informatie gekregen uit de literatuur over Handelingsgericht Werken (bijlage 4), Positive Behaviour Support, de aanbevelingen van de Onderwijsraad en de aanbevelingen van de oudervereniging Balans. Het intakeformulier Handelingsgericht Werken en het 'home- school agreement' neem ik als uitgangspunt. Het ontwerp format pas ik aan, aan de schoolsituatie.

Als het format intakegesprek in de praktijk wordt uitgetoetst, voer ik na afloop van de eerste twee gesprekken een interview met behulp van een evaluatieformulier met alle betrokkenen (ouders, adjunct directeur, orthopedagoog en anderen). Het doel is het format na een eerste praktijkervaring verder te verbeteren. (bijlage 5)

3.5. Triangulatie

Door gebruik te maken van deze verschillende onderzoeksmethodes (semigestructureerde interviews, literatuuronderzoek, evaluatieformulier) kan ik de

triangulatie, het gebruik maken van meerdere bronnen, garanderen. Ik maak ook gebruik van verschillende informanten, zowel leerkrachten als directie, ouders, commissie van begeleiding en ambulant begeleider. Op deze manier wordt er vanuit verschillende invalshoeken gekeken naar de mogelijkheden die voortvloeien uit mijn onderzoek.

3.6. Schematische weergave van het onderzoek

NULMETING	o Beschrijving van de huidige situatie (1.1) en de verlegenheidsituatie (1.2)
PLAN VAN AANPAK START	- o Literatuurstudie HGW en PBS - o Verkenning intake procedure op High View primary school in Londen - o Verkenning wet en regelgeving waaronder Passend Onderwijs - o Verkenning visie oudervereniging Balans - o Verkenning visie Dynamica onderwijs ten aanzien van ouderbetrokkenheid
PLAN VAN AANPAK UITVOERING	- o Presentatie onderzoeksonderwerp aan het team - o Presentatie onderzoeksonderwerp in het intern begeleiders-directie overleg - o Ontwerpen format intakegesprek - o Semigestructureerde interviews met de personen uit de onderzoeksgroep - o Bijstellen van het format - o Uiteindelijke format ter goedkeuring indienen bij de Commissie van Begeleiding en de Medezeggenschapsraad - o Ontwerpen evaluatieformulier voor adjunct directeur, orthopedagoog intern begeleider en ouder(s), in te vullen na het - o Intakegesprek.
TIJDSPAD:	ACTIE:
November 2010	Start literatuurstudie
Januari 2011	Gesprek directie naar aanleiding van de literatuurstudie
Januari 2011	Presentatie in het intern begeleiders- directie overleg
Januari 2011	Presentatie onderzoek aan het team
Februari/ Maart 2011	Ontwerpen van een format
Maart/ april 2011/ begin mei	Halfgestructureerd interview onderzoeksgroep
Mei 2011	Ontwerp in Commissie van Begeleiding en Medezeggenschapsraad
Mei/ juni	format gebruiken in praktijk en evalueren/ aanpassen

3.7. Ethische verantwoording

Voor de start van mijn onderzoek heb ik mijn onderzoeksonderwerp voorgelegd aan de directeur, eerst mondeling en vervolgens door het startplan te mailen. Ik heb daarna de hoofdstukken over de literatuur gemaild. Vervolgens heb ik mijn onderwerp in een intern begeleiders- directie overleg ingebracht. Ik houd mijn collega's op de hoogte van de voortgang en betrek hun feedback hierbij. Ik heb getracht een brede onderzoeksgroep samen te stellen zodat uit verschillende disciplines feedback gegeven wordt. Ik ben steeds uitgegaan van het standpunt dat het format intakegesprek breed gedragen moet worden. Mijn mening en visie zijn ondergeschikt aan dat belang. Bij de interviews zal ik een houding hebben van respect voor de mening van de ander.

Het format baseer ik op de gedachte dat we recht doen aan een kind als we de moeite nemen een zo volledig mogelijk beeld van het kind te krijgen. De ouders nemen we serieus als wij ze zien en tegemoet treden als gelijkwaardige gesprekspartners waar het gaat om het welbevinden en het vaststellen van de onderwijsbehoeften van hun kind. De informatie die ik uit de literatuur haal, verantwoord ik volgens de APA- richtlijnen (Harinck, 2007).

Hoofdstuk 4: Uitvoering en resultaten

In dit Hoofdstuk laat ik de resultaten van mijn onderzoek zien. Ik maak zichtbaar wat ik heb onderzocht en beschrijf de uitkomsten.

De onderzoeksvraag luidt:

“Hoe is de intake van een nieuwe leerling bij ons op school, zo in te richten dat ouders vanaf de start optimaal betrokken zijn bij de ontwikkeling van het gedrag van het kind in de combinatie: thuis, school en de vrije tijd?”

De onderzoeksvraag is onveranderd gebleven. Het onderzoek richt zich volledig op het intakegesprek.

4.1. De uitvoering

❖ 14 december

Plan van aanpak naar de directeur gestuurd en een afspraak gemaakt. Hij was enthousiast over het onderwerp. Hij gaf zijn toestemming om vanuit de genoemde literatuur te gaan ‘ontwerpen’.

❖ 17 januari

De eerste 2 Hoofdstukken gemaaild naar de 3 directieleden en de intern begeleiders. Het onderzoek gepresenteerd in een directieoverleg aan de hand van het onderzoek tot zover.

❖ 26 januari

Mijn collega intern begeleider tevens studiegenoot en ik hebben met behulp van een PowerPoint een presentatie gegeven met als thema ‘studiereis naar Londen’. We hebben in het kort verteld over:

- de opleiding gedragsspecialist;
- de thema’s die aan de orde gekomen zijn/ nog komen;
- de studiereis naar Londen: over PBS, Oplossingsgericht Werken en de praktijk op de twee scholen;
- onze onderzoeken: ‘het effect van positieve bekrachtiging van sociaal gedrag’ en ‘het begint bij de intake’.

We deelden onze kennis en ervaringen met het team. We waren beurtelings aan het woord. Als laatste vertelde mijn collega over haar onderzoek en ik over mijn onderzoek. Er waren veel vragen. Men was kritisch. De feedback die we

terugkregen was erg positief. Ons enthousiasme was overgekomen en een bewustwordingsproces leek op gang gekomen, namelijk:

- dat je het gedrag van het kind positief kan beïnvloeden door de aandacht te vestigen op wat goed gaat;
- dat je ouders als partners in opvoeding en onderwijs kan zien, meer ‘samen’ werken als het gaat om het welbevinden en functioneren van het kind.

❖ Februari

In februari heb ik een format voor het intakegesprek ontworpen met als basis het format van HGW. Dit format wordt, naar aanleiding van een hulpvraag *op elk moment*, bij HGW als leidraad gebruikt bij een intakegesprek door de intern begeleider met de leerkracht en/ of ouders. Het gaat uit van het verzamelen en uitwisselen van relevante informatie om de hulpvraag van een kind te kunnen beantwoorden. De leerlingen die bij ons worden aangemeld, *de nieuwe leerlingen*, hebben vaak een complexe hulpvraag waarbij zorgvuldig afstemmen op de onderwijsbehoeften van het kind een preventieve werking op probleemgedrag heeft.

Vanuit het intakeformulier HGW heb ik het onderstaande ontwerp gemaakt. Het is dus afgestemd op het intakegesprek bij de komst van een nieuwe leerling. *Risico factoren* en *positieve aspecten* zijn omgedraaid; eerst de positieve aspecten benoemen en niet denken vanuit het probleem. Ik heb elementen uit het ‘homeschool agreement’ toegevoegd zoals de verwachtingen van school naar ouders en van ouders naar school en de afspraken die hier uit voort kunnen vloeien. Dit kan al dan niet ondertekend worden. De Onderwijsraad heeft de regering geadviseerd wel te ondertekenen.

Het eerste ontwerp format staat hieronder weergegeven:

Ontwerp format

Vraag: Geven we ouders de gelegenheid nog een persoon mee te nemen naar het intakegesprek?

Vraag: Wie leidt het gesprek, wie notuleert het gesprek?

Vraag: Laten we het de ouders van te voren invullen/ lezen ter voorbereiding op het gesprek?

Vraag: Gaan ouder(s) en school het document ondertekenen?

Opmerking: Leidt het gesprek in, geef de rollen van betrokkenen aan, evenals het doel en de tijdsduur van het gesprek. Het dossier is doorgenomen.

Intake formulier school voor zmlk

Naam kind: (j/m)

Geboortedatum:

1. Ouders aan het woord:

Reden van aanmelding:

Kort beeld van het kind:

2. Het kind in de context van gezin/ familie/ sociale omgeving:

- gezinsamenstelling
- belangrijke familie van het kind
- vrienden, burens enz.

3. Wat zijn belangrijke waarden en normen in het leven van de ouders?

- geloof, levensbeschouwing
- natuur en milieu
- straffen en belonen
- enzovoorts

Positieve aspecten:

Risicofactoren:

4. Kenmerken van gezin en ouders voor zover relevant voor het begrijpen of oplossen van de situatie

- Gezinskenmerken:
- Cognitieve stimulering en verwachtingen:
- Steun bij sociaal-emotionele ontwikkeling:
- Stimuleren van de zelfredzaamheid:

Positieve aspecten

Risico factoren

5. Wat zijn de sterke kanten van het kind; wat gaat het kind goed af?

6. Wat vindt het kind moeilijk of wanneer ontstaan er problemen?

7. Genomen maatregelen (of interventies) tot nu toe en de effecten ervan

- wat werkte goed en hoe kwam dat?
- wat werkte niet goed en hoe kwam dat?

8. Wat weten we al: gedrag in het hier en nu (zo concreet mogelijk)	
a. Hoe leert het kind?	
Positieve aspecten	Risico factoren
b. Concentratie, zelfstandig werken, motivatie	
Positieve aspecten	Risico factoren
c. Cognitief functioneren	
Basisontwikkeling, lezen, rekenen, wereldoriëntatie	
Positieve aspecten	Risico factoren
d. Sociaal- emotioneel functioneren	
• Naar binnen gericht gedrag (zoals stil, somber, passief, stereotype bewegingen): • Naar buitengericht gedrag (uitdagend, boos, ongehoorzaam, agressief). • Druk/hyperactief/impulsief: • - Sociaal gedrag (sociaal inzicht, sociale vaardigheden, ruzie, dominant, teruggetrokken, verlegen, behulpzaam, onaangepast)	
Positieve aspecten	Risico factoren
e. Zelfredzaamheid	
Wat kan het kind zelf, waar is nog hulpbij nodig	
• aan- en uitkleden • wassen/ douchen/ afdrogen • tanden poetsen • eten • zindelijkheid • communicatie	
Positieve aspecten	Risico factoren
f. Fysiek functioneren	
visus, gehoor, motoriek, medicatie, lengte, gewicht, lichaamsbesef, zintuiglijke ontwikkeling	
Positieve aspecten	Risico factoren
g. Welke aanpak/ begeleiding heeft het kind nodig en welke omgeving heeft het kind nodig (schoolklas, school)	
Positieve aspecten	Risico factoren
9. Welke wensen en verwachtingen hebben ouders van hun kind? Wat is hun perspectief? Wat zou goed en slecht nieuws zijn?	
• cognitieve ontwikkeling • sociaal- emotionele ontwikkeling • zelfredzaamheid • toekomstperspectief m.b.t. wonen, dagbesteding of werk en vrije tijd	
10. Welke verwachtingen/ wensen hebben ouders t.a.v.	
• de directie • intern begeleider • de leerkracht	

11. Welke verwachtingen/ wensen heeft de school van de ouders? Goed verzorgd Bij ziekte uw kind ophalen Bellen bij afwezigheid Samenwerken bij moeilijk gedrag Aanwezig zijn op de voortgangsgesprekken betreffende het kind en op de georganiseerde ouderavonden
12. Specifieke wensen of verwachtingen t.a.v. ouderhulp op/ voor school zoals ouderraad, medezeggenschapsraad, organisatorische activiteiten, hulp in de groep enz.
13. Afspraken
14. Wat nog niet aan de ter sprake is gekomen
15. De ouders geven wel/ geen toestemming voor het maken van foto's, film schoolreisje en/ of werkweek Handtekeningen voor akkoord: (directie) ouder(s)

❖ Maart/ april/ begin mei

Begin gemaakt met halfgestructureerde interviews. Aan de hand van het ontwerp de leden van de onderzoeksgroep geïnterviewd.

Ouder 1: Leidinggevende van een trainingcentrum voor kinderen met een autistische stoornis.

- Tip: een leeftijdslijn bij voegen waarbij de ouders vanaf de zwangerschap tot nu de belangrijkste momenten/ gebeurtenissen kunnen aangeven. Zo heb je in het kort een indruk van het leven van ouders en kind. Deze lijn gebruikt hij zelf bij een intakegesprek en leidt vaak tot belangrijke informatie.

Ouder 2:

- Bij kopje 10 graag wat aandachtspunten.

Bij intern begeleider: ondersteunen bij specifieke hulpvragen en contact hulpverleningsinstanties.

Ouder 3:

- Geen toevoegingen

Adjunct directeuren:

- Toevoegen aan kopje 2: woonvorm. Onze leerlingen wonen ook in gezinsvervangende tehuizen, instelling voor gehandicapten en dergelijke. Clubs en vrienden. Vooral bij de intake ouder kind.
- Kopje 7 zelfredzaamheid: communicatie boven aan (belangrijkste item)
- Heeft moeite met kopje 10: welke verwachtingen/ wensen hebben ouders t.a.v. directie, intern begeleider, leerkracht omdat dit zou kunnen leiden naar een 'wensenlijstje' van ouders. Hier volgt een discussie. We worden het eens dat het erin hoort.
- Kopje 8 zelfredzaamheid: toevoegen: boodschappen doen en verkeersveiligheid
- Aanvulling kopje 10: bij directie: bereikbaarheid, zaken m.b.t. personeel, gebouw.
- Aanvulling kopje 11: goed verzorgd mag zijn: goed gekleed en gym, zwemkleding en handdoek mee. Voldoende brood, fruit en drinken mee. Op de hoogte zijn van medicatie en indien nodig op school voldoende aanwezig zijn. Actieve houding; aanwezig zijn bij leerling besprekingen en ouderavonden. Op de hoogte stellen van de berichtgeving vanuit school.
- Kopje 12: toevoegen zwemmen
- Kopje 15: toevoegen: boodschappen doen
- Algemeen: onder elk kopje: afspraak

Directeur en orthopedagoog:

- Kopje 1 verder aanvullen met personalia zodat hier de gegevens uit het aanmeldingsgesprek met de directeur meteen in dit format verwerkt kunnen worden.
- Leeftijdlijn visueel maken
- "Wat zijn de sterke kanten van het kind", kopje 5, meteen onder kopje 2. Zo denk je meteen in het gesprek vanuit mogelijkheden en kansen. Daar onder toevoegen kopje 6 "Wat vindt het kind moeilijk".
- Orthopedagoog: Onder kopje 8 f toevoegen: slaappgedrag
- De directeur en orthopedagoog zijn voorstander van ondertekening van een dergelijk formulier.

Intern begeleider:

- Geen toevoegingen

Ambulant begeleider:

- Geen toevoegingen Maatschappelijk werkster: geen toevoegingen meer

Leerkracht 1:

- Geen toevoegingen meer

Leerkracht 2:

- Geen toevoegingen meer

4.2. Resultaat

De feedback is besproken in het zorgoverleg en intern begeleider- directie overleg. In het Doelgroepenoverleg werden collega's op de hoogte gehouden van het proces.

Na de feedback te hebben verwerkt is het volgende ontwerp format ontstaan "het resultaat":

Door de orthopedagoog en intern begeleider is al dossier onderzoek gedaan. Wat we al weten vullen we digitaal in. De directeur heeft een kennismakingsgesprek met de ouders gevoerd. Hij voert de verkregen informatie ook in het format in. Belangrijk is dat we respect hebben voor de privacy van de ouder(s).

Het gaat in het intakegesprek er om dat er een zo goed mogelijk beeld wordt geschetst van het kind en diens mogelijkheden, van de ouders, van de gezinssituatie, van de sociaal- culturele context waarin het kind opgroeit en dit alles in relatie tot de mogelijkheden en verwachtingen van de school. De intake is twee richtingsverkeer. Ouders en school zijn samenwerkende partners in opvoeding en onderwijs aan het kind.

Dit formulier is een leidraad voor het gesprek. Leidt het gesprek in, geef de rollen van betrokkenen aan, evenals het doel en de tijdsduur van het gesprek. Het dossier is doorgenomen en verwerkt in het format.

intakeformat school voor zmlk

1. Personalia

Naam kind:

Geboortedatum:

Adres:

Woonplaats:

Telefoon:

Gezinssamenstelling:

Psychologisch onderzoek:

Diagnostisch onderzoek:

Voorschoolse loopbaan:

Hulp in het gezin:

2. Ouders aan het woord

Reden van aanmelding:

Kort beeld van het kind

- Wat zijn de sterke kanten van het kind (positieve aspecten)
- Wat vindt het kind moeilijk
- Waar heeft het kind belangstelling voor

3. Met behulp van de leeftijdslijn vanaf zwangerschap tot heden de belangrijkste gebeurtenissen op een rij:

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 heden

Denk aan zwangerschap, geboorte, babytijd, peuter- en kleutertijd, kindertijd, puberteit tot heden.

4. Het kind in de context van gezin/ familie/ sociale omgeving

- gezinssamenstelling
- woonvorm
- belangrijke familie van het kind
- vrienden, burens, et cetera
- clubs, opvang (naschoolse opvang, logeeradres etc.)
- overige

5. Wat zijn belangrijke waarden in het leven van de ouders? Denk aan o.a. :

- geloof - levensbeschouwing - opvoedingsstijl - overige	
6. Kenmerken van gezin en ouders. Denk aan o.a.: Wat zijn de sterke kanten van uw gezin? Wat maakt het moeilijk in uw gezin ten aanzien van het stimuleren en begeleiden van de verstandelijke ontwikkeling en de sociaal-/ emotionele ontwikkeling van uw kind	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
7. Genomen maatregelen (of interventies) tot nu toe en de effecten ervan Zijn er ervaringen opgedaan met een aanpak op school, thuis, kinderdagverblijf, Medisch Kinderdag verblijf (MKD) e.d.? - o wat werkte goed en hoe kwam dat? - o wat was moeilijk in de opvoeding?	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
8. Wat weten we al; gedrag in het hier en nu (zo concreet mogelijk) a. Hoe communiceert het kind: 1 woord zinnen, 2/3 woord zinnen, gebruikt het gebaren, begrijpt het gebaren, pakt uw hand, wijst aan, maakt het kind oogcontact, et cetera	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
b. Hoe leert het kind:	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
c. Concentratie, zelfstandig werken, motivatie:	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
d. Cognitief functioneren: basisontwikkeling, lezen, rekenen, wereldoriëntatie	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
e. Sociaal – emotioneel functioneren Hoe uit uw kind zich als het blij is, als het boos is of als het bang is? - Naar binnen gericht gedrag (zoals stil, rustig, passief): - Naar buitengericht gedrag (enthousiast, uitdagend, emotioneel, moeite met gezag, agressief). - Druk/hyperactief/impulsief (snel reageren op prikkels, kort de aandacht vasthouden, veel bewegen etc.) - Sociaal gedrag (sociaal inzicht, sociale vaardigheden, behulpzaam, teruggetrokken, verlegen)	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
f. Zelfredzaamheid Wat kan het kind zelf/ waar is nog hulp bij nodig - Communicatie - Sociaal gedrag (omgang met andere kinderen en volwassenen) - Aan- uitkleden - Wassen/ douchen/ afdrogen - Tandenvoetsen - Eten - Zindelijkheid - Verkeersveiligheid (denk ook aan wegllopen) - Boodschappen doen	
Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
g. Fysiek functioneren (visus, gehoor, motoriek, conditie, gewicht, lengte, sensorische over- / onder gevoeligheden, slaapgedrag). Is uw kind allergisch en, zo ja, waarvoor?	

Stimulerende factoren		Belemmerende factoren	
h. Welke aanpak/ begeleiding heeft het kind nodig. Welke omgeving heeft het kind nodig (schoolklas/ school/ begeleidingsstijl)			
Stimulerende factoren		Belemmerende factoren	
9. Welke wensen en verwachtingen hebben ouders van hun kind? Wat is hun perspectief? Wat zou goed en slecht nieuws zijn?			
- cognitieve ontwikkeling - zelfredzaamheid - toekomstperspectief m.b.t. wonen, dagbesteding of werk en vrije tijd, vervolgopleiding - motorische ontwikkeling - sociaal- emotionele ontwikkeling			
10. In de schoolgids staat vermeld wat u van de school kunt verwachten (denk aan: ouderavonden, tien minuten gesprekken enz.) Welke wensen en verwachtingen heeft u			
t.a.v. :			
- leerkracht (informeren, overleggen.....op klassenniveau) - intern begeleider (informeren, overleg specifieke hulpvragen en contact met hulpverlenende instanties,...) - directie (informeren, bereikbaarheid, personeel en gebouw...) - overige disciplines			
11. De verwachtingen van de school ten aanzien van de ouders:			
- Relevante informatie met betrekking tot het functioneren van uw kind delen met school. - Uw kind is goed verzorgd (goed gekleed, gym – en zwemkleding mee, handdoek mee, voldoende eten en drinken mee) - School is op de hoogte van medicijn gebruik en de medicatie is (indien van toepassing) op school - Als het kind ziek is kind, hoort het kind thuis. Bij ziekte wordt het kind opgehaald van school - Bellen bij afwezigheid en ziekte - Als het kind gebracht wordt door de ouders, is het kind is op tijd op school - Samenwerken bij moeilijk gedrag/ zorgelijke situaties - Afstemmen bij bepalen van de onderwijsbehoeftes - Actieve, betrokken houding van ouders; aanwezig zijn bij een leerling-bespreking, ouderavonden en kennisnemen van de berichtgeving vanuit school.			
12. Zijn er specifieke wensen of verwachtingen ten aanzien van ouderhulp op/ voor school? Denk aan bijv. ouderraad, medezeggenschapsraad, hulp in de groep, hulp bij zwemmen etc.			
13. Tips voor de aanpak van het kind op school			
14. Afspraken:			
15. de ouders geven wel/ geen toestemming voor:			
- het maken van foto's en films, ook voor publicatie voor schooldoeleinden. - boodschappen doen			
16. Handtekeningen voor akkoord:			
..... Directie		 Ouder(s)	

De onderzoeksgroep heeft eensgezind geantwoord op de volgende vragen:

- Vraag: Geven we ouders de gelegenheid nog een persoon mee te nemen naar het intakegesprek? Men is het unaniem eens dat de ouder(s) iemand mee mogen nemen naar het gesprek.
- Vraag: Wie leidt het gesprek, wie notuleert het gesprek? De adjunct directeur leidt het gesprek. Notuleren kan door een notulist worden gedaan. Er kan ook een voice recorder worden ingezet.
- Vraag: Laten we het de ouders van te voren invullen/ lezen ter voorbereiding op het gesprek? Van te voren meegeven.
- Vraag: Gaan ouder(s)/ en school het document ondertekenen? Ja, ook daarover is men het unaniem eens.

❖ 17 Mei

Het aangepaste ontwerp is opnieuw besproken in een groot overleg. Onderwerp van deze bijeenkomst was: van kennismaken tot plaatsen. Het intakegesprek was een belangrijk onderdeel van deze bijeenkomst. Hierbij aanwezig waren de volledige directie, de drie intern begeleiders, twee orthopedagogen, schoolmaatschappelijk werkster en de schoolarts. Het format is per item besproken en in dit overleg goed gekeurd. Het is klaar om te gebruiken bij een nieuwe leerling. Goedkeuring door de Commissie van Begeleiding is niet meer nodig.

❖ Mei/ juni

Het format is gebruikt bij een intakegesprek nieuwe leerling. De ouders, adjunct directeur en orthopedagoog hebben het evaluatieformulier ingevuld en het format is naar aanleiding daarvan al dan niet aangepast.

❖ 6 Juni

Eerste intakegesprek.

Feedback ouders: vonden het heel fijn dat er zoveel aandacht aan hun kind werd besteed. Het gesprek duurde ruim twee uur. Toch vonden zij het niet te lang. Soms staan er 'vaktermen' in die moeilijk te begrijpen zijn.

Feedback Adjunct directeur en orthopedagoog:

Bij vraag 5 toevoegen: 'denk aan'.

Vraag 6: de zin is te lang. Moet in stukjes geknipt.

Vraag 8 e: te veel 'vaktermen'.

Vraag 8 f: andere term voor sociale redzaamheid.

Bij verkeersveiligheid toevoegen: weglopen

Vraag 8 g: allergieën apart noemen

Algemene opmerking: Bij het formulier wat naar de ouders wordt gestuurd de vakjes 'stimulerende- en belemmerende factoren' weglaten. Ook in het gesprek dit niet noemen maar bij notuleren het onderscheid maken.

Het was een prettig gesprek waaruit veel informatie kwam. We zijn goed in staat een beeld van de nieuwe leerling in zijn omgeving te vormen en de onderwijsbehoeftes te formuleren. Het was een prettige kennismaking met de ouders.

De feedback is verwerkt in het format onder 4.3. resultaat.

Hoofdstuk 5: Conclusies, reflectie en discussie

5.1. Conclusies/ resultaten uit het praktijkonderzoek

Wat heeft het onderzoek opgeleverd?

Mijn onderzoeksvraag luidde:

“Hoe is de intake van een nieuwe leerling bij ons op school, zo in te richten dat ouders vanaf de start optimaal betrokken zijn bij de ontwikkeling van het gedrag van het kind in de combinatie: thuis, school en de vrije tijd?”

Vanuit de resultaten van de deelvragen met betrekking tot de theorie en de wettelijke kaders heb ik een ontwerp opgesteld. Dit ontwerp is gebaseerd op de betrokkenheid van ouders vanaf de start op onze school. Dit is steeds aangepast aan mijn praktijk. Het resultaat is een intakeformat dat een groot draagvlak heeft, goedgekeurd is door de leden van de Commissie van Begeleiding en in gebruik genomen is.

Er is breed draagvlak voor het intakeformat dat gebaseerd is op Passend Onderwijs, de uitgangspunten van HGW en PBS. Dit heeft gevolgen voor de samenwerking met ouders bij ons op school. Resultaat is dat er een begin is gemaakt naar een ‘partnerschap’ met ouders. Verder onderzoek is nodig om ‘onze’ vorm van ouderbetrokkenheid gestalte te geven.

5.2. Mijn eigen professionele identiteitsontwikkeling

Toen ik begon aan de opleiding Master Special Educational Needs, leerroute ‘gedragsspecialist’ in 2009, heb ik een persoonlijk ontwikkelplan (POP) opgesteld. Een doel was dat ik op basis van uitbreiding van kennis en vaardigheden mijn functie beter kon uitoefenen.

Ik heb zeker een ontwikkeling doorgemaakt gedurende deze opleiding. Ik kan de opgedane kennis betreffende oplossingsgerichte methodieken vertalen naar en toepassen in mijn praktijk en in het bijzonder in dit onderzoek. Ik heb afstand kunnen nemen van de praktijk op de school waar ik werk. Ik ben instaat geweest

een manier te vinden waarop ik mijn visie op de rol van ouders in de school kan introduceren. Voor het onderwerp van dit onderzoek creëerde ik draagvlak door steeds te reflecteren op mijn gedrag en de effecten daarvan. Wat levert mijn houding gedurende het proces op, welke acties ga ik ondernemen en hoe.

Vanuit de oplossingsgerichte gedachte ben ik ook aan de slag gegaan met het daadwerkelijke ontwerp format intakegesprek. Formuleren vanuit mogelijkheden en oplossingen waren hierbij mijn leidraad.

Inclusief- of Passend Onderwijs

Gedurende de hele opleiding heeft dit onderwerp mij bezig gehouden. Het bezoek aan de scholen in Engeland, de inhoud van de modules in de opleiding, de manier waarop de docenten de onderwerpen brachten, hebben een proces op gang gebracht dat heeft geleid tot een visie op Inclusief- en Passend Onderwijs. Ik heb het verband gelegd tussen ouderbetrokkenheid en Passend Onderwijs. Ik ben in staat een genuanceerde visie op dit onderwerp te formuleren door wat ik gezien, gehoord en geleerd heb te kunnen plaatsen in de context waarin ik werk. Bij de start van de opleiding stond ik sceptisch tegenover Passend- en Inclusief Onderwijs. Ik dacht vanuit de bestaande kaders en kon daar moeilijk buiten denken. Het leek me heel moeilijk, dan wel onmogelijk kinderen met een lager IQ, een ontwikkelingsstoornis et cetera een goed aanbod te doen op een reguliere basisschool. Nu weet ik dat mogelijkheden gecreëerd kunnen worden. Dat het te maken heeft met een professionele houding waarbij wordt uitgegaan van het kijken naar de mogelijkheden en de kracht van de kinderen, van de leerkrachten en van de ouders en dat er veel te bereiken valt met het implementeren van een raamwerk, waarbinnen deze werkwijze gestalte kan krijgen. Kijk naar wat een kind nodig heeft en gebruik je gezonde verstand! En....doe het samen met de ouders!

Ik heb veel geleerd. Een aantal interessante theorieën, manieren van werken en manieren van kijken. En gedurende de opleiding kreeg ik nieuwe inzichten. Ik vond het boeiend, de modules, de discussies en alles kwam bij elkaar in Londen. Daar ben ik me bewust geworden dat het echt anders kan. Ik heb het gezien en beleefd en de theorie viel helemaal op zijn plaats. Ik heb daar gezien dat de respectvolle houding naar ouders en kinderen, van de collega's naar elkaar op de scholen en de wil om een kind een kans te geven door te kijken naar zijn/ haar mogelijkheden,

Passend- of Inclusief Onderwijs mogelijk maakt. Misschien niet voor iedereen en altijd maar wel voor een grote groep kinderen. Ik besef me dat wij geen Engeland zijn en dat we moeten uitgaan van wat in onze situatie mogelijk is. We moeten draagvlak creëren, en het heeft tijd nodig en iedere situatie is anders. Ik heb nagedacht over hoe te beginnen op onze school en ben tot de conclusie gekomen dat de intake iets overzichtelijks, niet te groot maar wel een heel belangrijk moment is om te beginnen met een 'andere' manier van kijken naar ouders dus een mooi onderwerp voor een onderzoek. Het intakegesprek is een onderwerp dat kan werken als een olievlek. Vanuit het één volgt het ander. Dit is voor mij, als intern begeleider, de meest effectieve manier om een verandering op gang te brengen. Voor mij is ook belangrijk dat het intakeformulier werkelijk gebruikt gaat worden en dat het gedragen wordt. Ik was me dan ook bewust van het feit dat ik alle feedback serieus moest nemen en dat ik daar ook iets mee moest doen, ook al vond ik het soms jammer. Mijn persoonlijke visie weegt niet op tegen het belang van een breed gedragen format.

Ik heb geleerd door bewust een stapje terug te doen, afstand te nemen, te luisteren, goed te onderbouwen, doelbewust te werk te gaan, een resultaat heb bereikt. Een intakeformulier is een begin van een samenwerking.....

Halverwege het onderzoek vroeg iemand me waarom ik eigenlijk HGW en PBS gebruikt heb. Ik vertelde:

“Onze hele opleiding gedragsspecialist is in het leven geroepen in verband met de komst van Passend Onderwijs. Dus.... alle modules hebben daar op een bepaalde manier mee te maken. Deze twee manieren van werken bieden inzichten en mogelijkheden om Passend Onderwijs tot een succes te maken. En...we zijn naar Londen geweest, naar twee PBS scholen en daar zag ik het in de praktijk! Passend Onderwijs vraagt van de scholen om de ouders als partners in opvoeding en onderwijs te zien, vandaar!”

Al vertellend viel alles op zijn plaats; het bestaansrecht en de opbouw van de opleiding, de vormgeving van het onderwijs en mijn onderzoek. En het is begonnen in Salamanca, bij de rechten van het kind.

Ik ben gaan lezen en schrijven en googelen, en weer lezen en herschrijven en nog meer opzoeken en dit ongeveer 30 keer...op zijn minst. Alles vond ik belangrijk.

Steeds kwam ik een stapje verder, steeds kreeg ik meer zicht op het onderzoeksproces. En, na Hoofdstuk 4 zat ik op twee maal te veel woorden. Dus schrappen, herformuleren, krachtiger en kernachtiger, en ondertussen was het intakeformulier al af. Dat was gek, het resultaat was al klaar voordat mijn onderzoek afgesloten was. Ik heb van dit proces veel geleerd. Dat het met weinig woorden kan, dat het niets aan kwaliteit inboet, integendeel. Dat ik heel goed na moet denken wat mijn vraag is en wat mijn doel is en welke vragen ik daar voor moet beantwoorden en welke acties ik moet ondernemen. Dit leidt tot resultaat. Het onderzoeken zou een volgende keer al beter en sneller gaan; een basis is gelegd. Ik had de opleiding nodig om te komen waar ik nu sta, ik had de theorieën nodig en de inzichten. Dit onderzoek heeft het allemaal in zich. Ik had mijn school nodig om het onderzoek uit te voeren; mijn collega's en de ouders. En ik ging daar iets van maken. Ik moest de theorie implementeren in de praktijk en had daarbij kaders nodig. Ik heb ervaren dat men het zinvol vindt, zowel collega's als ouders en dat het er toe doet wat ik heb gedaan: dat ik er toe doe.....

5.3. Aanbevelingen met betrekking tot de praktijk

De onderzoeksgroep staat achter een vorm van samenwerken met ouders welke een partnerschap genoemd kan worden. Verwachtingen over en weer worden uitgesproken, vastgelegd en ondertekend.

Aanbevelingen aan het schoolteam met betrekking tot de praktijk:

- Ga met elkaar in gesprek gaan over de consequenties van het ondertekenen van het formulier *intakegesprek* voor de school en voor de ouders
- Ontwikkelen een positieve en eenduidige visie binnen ons team over het belang en de mogelijkheden van een goede samenwerking met ouders en vertalen naar en beschrijven in concreet gedrag
- Ga in dialoog gaan met de ouders, hoor hoe zij over ouderbetrokkenheid denken, vraag wat zij van ons verwachten, in concreet gedrag
- Draag er zorg voor dat de in het contract opgestelde verwachtingen in het contractwaar worden gemaakt en evalueer dit regelmatig

- Doe een nulmeting om vast te stellen waar we als school staan met betrekking tot ouderbetrokkenheid. Hiervoor kan de zelfscan van 'Het Fasen Model' worden gebruikt. (CPS, 2007)

Aanbevelingen aan het schoolteam met betrekking tot de theorie:

- Overweeg/ onderzoek (middels het instellen van een werkgroep) of en hoe een Brede Aanpak Gedrag als 'raamwerk' op onze school ingevoerd zou kunnen worden.
- Licht de filosofie/ theorie achter de visie op ouderbetrokkenheid uitgebreid toe en maak het doel duidelijk.
- Zie de discussies tussen betrokkenen (ouders en schoolteam), die naar aanleiding van deze aanbevelingen ontstaan, als het begin van een dialoog. Respecteer elkaars meningen en overtuigingen. Op deze wijze komen we tot een vorm van ouderbetrokkenheid die past bij onze school, met onze ouders en ons schoolteam. En, niet te vergeten en ook niet helemaal vrijblijvend, die past bij Passend Onderwijs.

5.4. Kritische kanttekeningen en discussies

Een mooi format is een mooi resultaat. En dat het goedgekeurd is en in gebruik genomen is, dat is ook mooi. Het krijgt natuurlijk pas waarde als we er *echt* iets mee gaan doen; als we de informatie gaan gebruiken, de ouders *echt* willen leren kennen en als we *echt* willen samenwerken met ouders. Het is nu nog slechts een format. Het echte werk moet nog beginnen. Het vervolg zal zijn dat we met elkaar in gesprek gaan over de mate van ouderbetrokkenheid. Hoe ver gaan we hierin; wat willen we als school; waar liggen grenzen en voor welke vorm bestaat genoeg draagkracht. Er zullen discussies ontstaan en meningen worden gevormd. Zo zullen we een visie op ouderbetrokkenheid ontwikkelen. Ouders als werkelijke partners in onderwijs en opvoeding; of dat een grondhouding wordt?! We gaan er aan werken!

Het format kan er goed uit zien maar het gesprek voeren is minstens zo belangrijk, zo niet belangrijker. Vele verschillende ouders zullen aan tafel zitten. Ouders die niet of nauwelijks kunnen lezen, ouders met een laag tot hoog intelligentieniveau.

Voor iedereen zullen we begrijpelijke vragen moeten stellen, verbaal of non verbaal, misschien wel met hulp van visualisatie.

Het format als leidraad kan veel tijd in beslag nemen. Hoeveel tijd nemen we voor dit gesprek? Een uur, twee uur, of nog langer? We zullen het steeds aanpassen aan de praktijk. Er zullen misschien onderwerpen verdwijnen en er zullen onderwerpen bijkomen.

Het *intake format* is ontworpen. Het 'echte' werk gaat nu beginnen. Waar staan we nu en waar willen we met zijn allen naar toe en hoe doen we dat! Genoeg stof tot discussie en genoeg vragen voor verder onderzoek!

Bibliografie

- A. Golly & J. Sprague. (2009). *Positive Behavior Support: Goed gedrag kun je leren*. Meppel: Pica.
- Balans, R. B. (sd). *Balans digitaal*. Opgeroepen op 02 01, 2011, van <http://www.balansdigitaal.nl/data/nieuws/2010/4/bestuur-balans-geeft-visie-op-passend-onderwijs>
- Collectief Inclusief. *Salamanca Statement*. Opgeroepen op 02 01, 2011 van <http://www.collectief-inclusief.nl/paginas/salamancaverklaring.htm>
- Department for Education. (sd). Opgeroepen op 01 10, 2011, van <http://www.education.gov.uk/schools/pupilsupport/parents/involvement/hsa/b0014904/what-an-agreement-should-include/5-homework>
- Harinck, F. (2007). *Ontwikkeling door onderzoek*. Apeldoorn: Garant.
- High View Primary School (brochure). (sd).
- J. van Hoof & J. van Dijen. (2009). *Hun goed recht*. Antwerpen / Apeldoorn: Garant.
- N. Pameijer & T. van Beukering & S. de Lange. (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*. Leuven / Den Haag: Acco.
- N. Pameijer & T. van Beukering. (2008). *Handelingsgerichtwerken: een handreiking voor de interne begeleider*. Leuven / Voorburg: Acco.
- Onderwijsraad. (2010). *Ouders als partners*.
- Onderwijsraad. (2010). *De school en leerlingen met gedragsproblemen*. Den Haag: de Onderwijsraad
- Ouders in beeld, *vijf fasenmodel*. Opgeroepen op 01 03, 2011, van <http://www.scribd.com/doc/13597257/ouders-in-beeld>
- P. Detering (2010). *Idealen in uitvoering 5: vier jarenplan 2010-2014*
- P. Detering (2010). *Schoolgids 2010-2011*
- Pyramide School Wide Positive Behaviour Support. Figuur 1. Opgeroepen op 10 01 , 2011, van <http://www.av.s.nl/dossiers/onderwijsleerlingzorg/speciaalonderwijs/PublishingImages/piramide.png>
- R. Herp & M. Rekers & L. Meegen. (2008). *Dekkende expertise in de regio: Handleiding om in het kader van Passend Onderwijs de expertise in een regio in kaart te brengen*. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.

Bijlage 1

Het 'home- school agreement'

Onderwijsinhoudelijk

In een contract komt het onderwijs inhoudelijke deel aan de orde; een kind heeft recht op goed onderwijs en op goede afstemming van de onderwijsbehoeften van alle kinderen met alle verschillende mogelijkheden.

De sfeer van de school

In de overeenkomst wordt gerefereerd aan het karakter van de school; het zegt iets over wat wordt verwacht van personeel en leerlingen ten aanzien van de houding. Het karakter (de visie en missie) wordt ook weerspiegeld in de manier waarop de leerlingen zich tot elkaar verhouden. Alle kinderen en hun families worden behandeld met respect.

De overeenkomst moet duidelijk maken dat:

- in de wet staat dat ouders verantwoordelijk zijn voor het feit dat hun leerplichtige kinderen fulltime, Passend Onderwijs krijgen.
- de wet regelmatige aanwezigheid vereist op de school waar het kind staat ingeschreven. Dit betekent dat het kind elke dag de hele schooldag aanwezig is, tenzij er een goede reden is (zoals ziekte) voor afwezigheid
- ouders verantwoordelijk zijn voor het afmelden van hun kind bij de school
- indien er problemen ontstaan, de school van de ouders verwacht dat ze actief samen werken met de school en het school maatschappelijk werk om zo de problemen te kunnen oplossen
- ouders niet het recht hebben om kinderen buiten de schoolvakanties mee te nemen op vakantie. Verlof moet vooraf door de school worden verleend.
- de school verantwoordelijk is voor het zo spoedig mogelijk alarmeren van de ouders bij afwezigheid hun kind
- de ouders met de school praten en omgekeerd als het kind zich zorgen maakt over school of als er zorgen zijn omtrent de ontwikkeling van het kind

Discipline en gedrag

Het bevorderen van goed gedrag bij de leerlingen moet in samenspraak (een partnerschap) tussen thuis en school worden geregeld. Ouders hebben een cruciale rol bij het bevorderen van goed gedrag en invloed van de ouders is van essentieel belang bij het vormgeven van de houding en het gedrag van de leerling.

De overeenkomst moet duidelijk maken dat:

- van de leerling wordt verwacht dat hij/ zij zich houdt aan de regels
- van de school
- de leerling zich houdt aan het antipest beleid
- ouders en leerkrachten moeten samenwerken om goed gedrag te bevorderen en de discipline handhaven

Het belang van *echte* samenwerking wordt benadrukt. Aan de ouders wordt gevraagd om met de school samen te werken als het gaat om goed gedrag van het kind bevorderen, in stand te houden en/of te bewerkstelligen

Communicatie

Goede communicatie tussen de school en de ouders is van essentieel belang.

- Ouders moeten op de hoogte zijn van de vorderingen van hun kind, de ouderavonden e.d.
- problemen rondom het kind die het gedrag en welbevinden van het kind beïnvloeden, worden besproken.

Tot slot:

De overeenkomst moet een 'levend' document zijn. Alle betrokkenen spelen een actieve rol hierin. De eindverantwoordelijkheid berust bij het schoolbestuur, de directeur en het managementteam.

(Brochure High View primary school, internet site Engelse overheid, informatie verkregen tijdens het bezoek aan de school in oktober 2010)

Bijlage 2

Salamancaverklaring

De verklaring van Salamanca is het meest gezaghebbende document op onderwijsgebied dat ooit wereldwijd werd vastgesteld. De verklaring werd voor Europa geratificeerd tijdens het Verdrag van Parijs in 1994. Namens Nederland tekende minister J.Ritzen dit verdrag. Het ministerie heeft hieraan geen persbericht gewijd, noch informatie verspreid, sterker nog de verklaring – die zeer vergaande uitspraken deed op onderwijsgebied – is zelfs niet in het Nederlands vertaald door het ministerie van O&W. Er is geen task-force voor in het leven geroepen, er is geen invoeringstraject en er zijn geen informatierondes of conferenties over het onderwerp gehouden. Daarom hieronder de vertaling:

SALAMANCA STATEMENT

De Salamanca Verklaring van de UNESCO verklaart dat:

- ieder kind een fundamenteel recht heeft op onderwijs en in staat moet worden gesteld een acceptabel niveau van leren te bereiken en op peil te houden;
- ieder kind unieke eigenschappen, interesses, mogelijkheden en leerbehoeften heeft;
- opleidingen moeten worden ontworpen en onderwijsprogramma's ingevoerd, die rekening houden met deze eigenschappen en leerbehoeften;
- allen met speciale onderwijsbehoeften toegang moeten hebben tot reguliere scholen welke hen opnemen in een kindgericht pedagogisch klimaat dat in staat is aan hun behoeften tegemoet te komen;
- reguliere scholen met deze inclusieve inslag het meest effectief zijn in het bestrijden van discriminerende opvattingen, in het creëren van een open gemeenschap, in het bouwen aan een inclusieve maatschappij en het bereiken van onderwijs voor iedereen. Bovendien voorzien zij in effectief onderwijs voor de meerderheid (zonder speciale behoeften) en verbeteren zij de doelmatigheid van het gehele onderwijssysteem.

De Verklaring roept regeringen met klem op om:

- de hoogste politieke en budgettaire prioriteit te geven aan het verbeteren van het onderwijssysteem, zodat men in staat is alle kinderen, ongeacht hun individuele verschillen of moeilijkheden, op te nemen;
- wettelijk of beleidsmatig het principe van inclusief onderwijs aan te nemen, waarbij alle leerlingen in reguliere scholen worden geplaatst, tenzij er dringende redenen zijn om dat niet te doen;
- voorbeeldprojecten te ontwikkelen in samenwerking met plaatselijke onderwijsbesturen in alle gemeenten en uitwisselingsprogramma's voor leerkrachten te introduceren met landen die meer ervaring hebben met inclusieve scholen;
- gedecentraliseerde en op participatie gerichte mechanismen in te richten voor het plannen, monitoren en evalueren van onderwijskundige voorzieningen voor kinderen en volwassenen met speciale onderwijsbehoeften;
- de deelname van ouders, gemeenschappen en organisaties van gehandicapten te bevorderen en te faciliteren waar het gaat om beleidsvormingsprocessen betreffende voorzieningen voor speciale onderwijsbehoeften; meer inspanning te leveren bij vroegtijdige herkenning en interventiestrategieën, net als bij vrijwillige aspecten van inclusief onderwijs;
- te verzekeren dat, in het licht van systematische verandering, opleidingsprogramma's voor leerkrachten, zowel initieel als waar het nascholing betreft, gericht zijn op het tegemoet komen aan speciale onderwijsbehoeften in reguliere scholen.

Vertaling: H.G.Groeneweg

Het Salamanca Statement van de UNESCO verplichtte zowel de ontwikkelde- als de ontwikkelingslanden om volledige onderwijskansen te bieden aan kinderen met een handicap. Het World Education Forum in Senegal legde inclusief onderwijs voor mensen met een handicap als onvervreemdbaar recht vast. Onderwijs voor leerlingen met een handicap staat dus niet alleen al 15 jaar op de agenda van

vrijwel elk belangrijk onderwijsforum waar ook ter wereld, ook wordt overal gesproken over inclusieve onderwijskansen voor alle kinderen. Op 1 oktober 2003 waren de UNESCO-afgevaardigden van de Noord-Europese landen gastheer bij een bijeenkomst in – wederom – Parijs. Meer dan veertig landen namen deel. Doel was het bespreken van hun "Flagship: The Right to Education for Persons with Disabilities: Towards Inclusion". ("Vlaggeschip: Het Recht op Onderwijs van Mensen met een Handicap: Naar Inclusief Onderwijs").

Het Vlaggeschip is een alliantie van verscheidene organisaties waaronder mondiale gehandicaptenorganisaties, internationale ontwikkelingsinstellingen, intergouvernementele instanties en deskundigen op het gebied van speciaal en inclusief onderwijs vanuit de gehele wereld. Hun doel is het bevorderen van een "Onderwijs voor Iedereen programma" dat voor het eerst ter sprake kwam in 2000 tijdens het forum in Dakar, en dat aan iedereen met een handicap, jong of oud, toegang verschaft tot kwalitatief hoogwaardig onderwijs en de kans om dit onderwijs met succes af te ronden.

Bert Groeneweg

Seminarium voor Orthopedagogiek

Partner in Collectief Inclusief.

Bijlage 3

De visie van Balans op Passend Onderwijs

Redactie van Balans Magazine (2010):

Bij de uitreiking van de Balans Award 2009, heeft Balans samen met het publiek gediscussieerd over wat goede 'bouwstenen' zijn voor een protocol 'Samenwerking school en ouders'. Het bestuur van Balans heeft naar aanleiding hiervan een heel aantal punten geformuleerd.

Keuzevrijheid ten aanzien van:

- welke school
- thuis nabij onderwijs
- hoge lat (regulier waar het kan en alleen speciaal als het daadwerkelijk noodzakelijk is)
- zorgleerlingen moeten een plek krijgen in het zorgcontinuüm
- zorgleerlingen moeten betrokken worden bij het samenstellen van zorgprofiel
- medezeggenschap voor zorgleerlingen moet verankerd worden
- borgen van het recht op Passend Onderwijs 'op maat' in die gevallen, dat het nodig is
- borgen van consultatie en bemiddeling ingeval van meningsverschil
- borgen van goede samenwerking tussen individuele ouders en leerkrachten
- borgen van juridische ondersteuning bij geschillen over de uitvoering van het aanbod
- iedere zorgleerling heeft dezelfde rechten met betrekking tot onderwijs als andere leerlingen
- iedere ouder van een zorgleerling heeft de zelfde keuzevrijheid als ouders van niet- zorgleerlingen
- ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en de school voor de didactiek
- ouders en leerkrachten hebben elk hun eigen expertise ten aanzien van de ontwikkeling en het gedrag van het kind, en delen dit met elkaar
- ouders en leerkrachten spreken wederzijds verwachtingen uit over de 'samenwerking' en maken concrete afspraken over evaluaties e.d.

- ouders en leerkrachten formuleren een gezamenlijke visie op de verklaring van de problematiek en zijn het eens over het plan van aanpak inclusief het tijdspad
- ouders en leerkrachten stemmen de diverse verantwoordelijkheden af en geven wederzijdse grenzen aan
- ouders en leerkrachten bespreken in welke situaties tussentijds overleg/afstemming of ingrijpen gewenst is
- ouders en leerkrachten bespreken/evalueren hun ervaringen met het plan van aanpak
- ouders en leerkrachten bespreken elkaars rechten en plichten

Bijlage 4

Hulpmiddelen HGW: formulieren en analyseschema's

Uit het boek “Handelingsgericht werken voor de interne begeleider: een handreiking. Samen met leerkracht, kind en ouders aan de slag” van Noëlle Pameijer en Tanja van Beukering (2006, ACCO)

HGW kenmerkt zich onder andere door een systematische werkwijze. Om dit uitgangspunt te concretiseren worden er hulpmiddelen gebruikt in de vorm van formulieren en checklists. Wil een IB meer handelingsgericht werken, dan kan zij die bewerken zodat ze bruikbaar zijn binnen de eigen school. Zij kan bijvoorbeeld een checklist maken van punten die zij met een leraar, ouder of kind wil bespreken. Hierdoor voorkomt ze dat zij relevante aspecten over het hoofd ziet, zoals hun verklaringen van een probleem, de oplossingen die door de leraar, ouders of het kind al zijn bedacht of de positieve aspecten die zij ervaren. Met een checklist kan zij haar eigen werk voorbereiden: wat ga ik bespreken, toetsen of observeren en met welk doel doe ik dat? Stappen van de strategiefase kunnen worden toegepast, zoals het ordenen van kenmerken in aandachtsgebieden (clusters) en de ‘als - dan – redenering’. Stappen van de onderzoeksfase zijn eveneens bruikbaar bij het uitvoeren van een pedagogisch-didactisch onderzoek, bijvoorbeeld bij de keuze van een geschikt toets- of observatie-instrument. Tenslotte kan de IB ook bij de handelingsplanning principes van HGW toepassen. Voor al deze activiteiten ontwikkelt zij haar eigen aandachtspunten en verwerkt deze in formulieren of checklists.

Hieronder beschrijven we eerst twee voorbeeldformulieren voor handelingsgericht werken: één voor de intake- en strategiefase (par. I.1) en één voor de indicerings- en adviesfase (par. I.2). Deze formulieren bieden ondersteuning bij het verzamelen van informatie en het nemen van beslissingen. Ze geven aan welke informatie mogelijk relevant is en fungeren als leidraad en geheugensteun. Daarna reiken we voor elke fase van HGW een checklist aan (par. I.3). We doen dat in de vorm van analyseschema's. Deze analyseschema's bevatten vragen waarmee de IB haar activiteiten op handelingsgerichtheid kan beoordelen.

Let op: de formulieren en checklists zijn slechts voorbeelden ter inspiratie. Je kunt er zelf datgene uit halen wat jij wenselijk en haalbaar vindt. Je zult ze dus zelf

moeten bewerken om ze voor je eigen werksetting bruikbaar te maken.

Formulier Intake en Strategie

Het formulier intake- en strategie is te gebruiken bij de voorbereiding van een intakegesprek met de leraar en/of de ouders. En tijdens het gesprek is het als een gespreksleidraad te hanteren. Je neemt ter voorbereiding op het gesprek het leerlingdossier door en vult de relevante informatie uit dit dossier in het betreffende blok in: “dat weet ik al”. Op grond daarvan bepaal je: “wat wil ik nog meer te weten komen in het gesprek?”. Tijdens het intakegesprek kunt je het formulier ter structurering en als geheugensteun gebruiken: ‘over die blokken moet ik nog informatie vragen’. Je vult die informatie in tijdens het gesprek. Daarna kun je een kopie van het ingevulde formulier maken en deze aan de leraar en de ouders geven: dat is dan meteen het verslag van de eerste twee fasen (intake- en strategiefase).

Leidt het gesprek in, geef de rollen van betrokkenen aan, evenals het doel en de tijdsduur van het gesprek (zie Hoofdstuk 4).

Intakefase		
Naam kind:	Geboortedatum:	Groep:

1. Reden van aanmelding? Waaruit bestaan de problemen en zorgen? Wat zijn positieve aspecten en kansen? Denk aan concrete voorbeelden en situaties.

1a. Problemen en zorgen volgens de leraar:

1b. Problemen en zorgen volgens de ouders:

1c. Problemen en zorgen volgens het kind:

Wat gaat juist goed?

1d. Positieve aspecten en kansen volgens de leraar:

1e. Positieve aspecten en kansen volgens de ouders:

1f. Positieve aspecten en kansen volgens het kind:

2. Wat zijn de vragen aan de IB? Welke wensen en verwachtingen hebben betrokkenen? Wat is hun perspectief? Wat zou goed en slecht nieuws zijn?

2a. Vragen en verwachtingen/wensen/perspectief van de leraar:

2b. Vragen en verwachtingen/wensen/perspectief van de ouders:

2c. Vragen en verwachtingen/wensen/perspectief van het kind:

3. Waarom zijn de problemen er volgens de betrokkenen? Welke mogelijke verklaringen zien zij?

3a. Verklaringen volgens de leraar:

3b. Verklaringen volgens de ouders:

3c. Verklaringen volgens het kind:

4. Relevante informatie uit de voorgeschiedenis

5. Genomen maatregelen (of interventies) tot nu toe en de effecten ervan

In de school binnen de klas:

In de school buiten de klas:

Buiten de school:

Wat werkte goed en hoe kwam dat?

Wat werkte niet goed en hoe kwam dat?

6. Personen en instanties die betrokken zijn bij de casus (zoals schoolarts, schoolmaatschappelijk werk, logopedist, fysiotherapeut, jeugdzorg)

7. Wat weten we al? Huidige moeilijkheden en positieve aspecten: gedrag in het hier en nu (zo concreet mogelijk)

7a. Leerontwikkeling (zoals informatie uit methodengebonden toetsen en leerlingvolgsysteem)	
Moeilijkheden:	Positieve aspecten:

7b. Werkhouding en taakgedrag (zoals concentratie, zelfstandig werken, motivatie)	
Moeilijkheden:	Positieve aspecten:

7c. Cognitief functioneren (indien aanwezig: intelligentieniveau en –profiel)	
Moeilijkheden:	Positieve aspecten:

7d. Sociaal – emotioneel functioneren	
Moeilijkheden: Naar binnen gericht gedrag (zoals stil, somber, passief): Naar buitengericht gedrag (openlijk dwars, uitdagend, bozig, ongehoorzaam, agressief). Druk/hyperactief/impulsief: Sociaal gedrag (sociaal inzicht, sociale vaardigheden, ruzie, dominant, teruggetrokken, verlegen, behulpzaam)	Positieve aspecten:

7e. Lichamelijk functioneren en uiterlijk (zoals gehoor, visus, motoriek, medicatie, gewicht, lengte, verzorging)	
Moeilijkheden:	Positieve aspecten:

8. Kenmerken van de leraar, groep en school voor zover relevant voor het begrijpen of oplossen van de situatie	
Moeilijkheden/risicofactoren: Pedagogische werkwijze leraar: Didactische vaardigheden: Klassenmanagement: Groep: School:	Positieve aspecten:

--	--

9. Kenmerken van gezin en ouders voor zover relevant voor het begrijpen of oplossen van de situatie

Moeilijkheden/risicofactoren: Gezinskenmerken: Lichamelijke verzorging: Cognitieve stimulering en verwachtingen: Steun bij sociaal-emotionele ontwikkeling:	Positieve aspecten:
--	----------------------------

Weten we al genoeg om de vragen te beantwoorden?

→ Zo ja, ga naar **Formulier Indicering en Advisering (I.2): blok 12**

→ Zo nee, ga naar **Strategiefase: blok 10**

10. Vragen: wat willen we nog weten en waarom?

10a. Kenmerken kind:

10b. Afstemming onderwijsleersituatie -onderwijsbehoeften leerling:

10c. Afstemming opvoedingssituatie - opvoedingsbehoeften kind:

11. Afspraken en planning

Wat?	Hoe?	Wie?	Wanneer?
1.			
2.			

Volgende afspraak:

Eventueel handtekeningen voor akkoord:

.....

Leraar

IB

ouders

Bijlage 5

Evaluatieformulier naar aanleiding van het intakegesprek

1. Vindt u de gestelde vragen relevant/ zinvol?
2. Zijn er vragen bij die u niet zinvol vindt en waarom niet?
3. Heeft u vragen gemist?
Zo ja, welke vragen
4. Wat vindt u van de hoeveelheid vragen?
5. Wat vindt u van de duur van het gesprek?
6. Vindt u de vragen in begrijpelijke taal gesteld?
7. Wat vindt u van de hoeveel aanwezigen tijdens het gesprek?
8. Heeft u een goed beeld van uw kind kunnen weergeven tijdens het gesprek?
9. Heeft u het intakegesprek als een prettig gesprek ervaren?
10. Heeft u nog suggesties ter verbetering van het gesprek?